ISSN (Print): 2521-666X; ISSN (Online): 2706-9079

DOI: https://doi.org/10.32782/2521-666X/2025-92-13
УДК 657.1:005:165

Краєвський В.М.
доктор економічних наук, професор,
Державний податковий університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-3513-3666
Мискін Ю.І.
доктор економічних наук, професор,
Державний податковий університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8160-3262
Метелиця В.М.
доктор економічних наук,
старший науковий співробітник, професор,
Державний податковий університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0795-0215

Kraievskyi Volodymyr, Myskin Yurii, Metelytsia Volodymyr
State Tax University

АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНА ПАРАДИГМА ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ САМООРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

ANALYTICAL-SYNTHETIC PARADIGM OF ACCOUNTING REFLECTION IN THE CONTEXT OF SELF-ORGANIZATION OF SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS

У статті обґрунтовано аналітико-синтетичну парадигму облікового відображення як універсальну методологію пізнання соціально-економічних процесів та механізм самоорганізації управлінських знань. Досліджено епістемологічні основи аналізу як процесу декомпозиції інформаційних структур та синтезу як акту інтеграції смислів. Розкрито закономірності прояву парадигми на мікрорівні (інтегровані системи управлінського обліку) та макрорівні (системи національних рахунків). З позицій синергетики облік інтерпретовано як відкриту, самоорганізовану систему. Проаналізовано вплив цифрової трансформації на формування нового когнітивного формату управління. Доведено, що аналітико-синтетична парадигма є методологічним ядром сучасної облікової науки.

Ключові слова: *облік, аналіз, синтез, аналітико-синтетична парадигма, самоорганізація, облікове відображення, управлінські знання, синергетика.*

The article is devoted to the formation of a holistic theoretical and methodological concept of the analytical-synthetic paradigm of accounting reflection. The relevance of the study is driven by the modern era of socio-economic transformations, which requires a rethinking of the analytical and synthetic nature of accounting as a system of cognition, reflection, and construction of economic reality. The central problem lies in the fragmentation of economic knowledge and the information asymmetry caused by the insufficient coherence between analytical and synthetic methods within the accounting system. The study aims to substantiate the analytical-synthetic paradigm as a universal cognitive system for socio-economic processes and a mechanism for the self-organization of managerial knowledge. The paper explores the epistemological foundations of analytical-synthetic thinking in accounting science, defining analysis as a process of decomposing information structures and synthesis as an act of integrating meanings, which ensures the formation of a holistic managerial reality. The article examines the patterns of this paradigm's manifestation at various levels of management. At the micro-level, it is shown how the interaction of analysis and synthesis is implemented in integrated management accounting systems that combine financial and non-financial indicators. At the macro-level, the paradigm is realized in the processes of national financial reporting and statistical modeling, ensuring methodological unity between individual and collective levels of accounting. The research interprets the accounting system from the perspective of a synergetic approach, viewing it as an open, dissipative system capable of self-organization through the interaction of chaos and order. A significant part of the study is dedicated to analyzing the impact of digital transformation, including Big Data and artificial intelligence, on the relationship between analysis and synthesis in accounting thinking. The author argues that digitalization does not negate the classical principles of accounting but expands them, forming a new cognitive format of an algorithmic type.

Keywords: *accounting, analysis, synthesis, analytical-synthetic paradigm, self-organization, accounting reflection, managerial knowledge, synergetics.*

© Краєвський В.М., Мискін Ю.І., Метелиця В.М., 2025

Постановка проблеми. Сучасна епоха соціально-економічних трансформацій актуалізує потребу переосмислення аналітико-синтетичної природи обліку як системи пізнання, відображення й конструювання економічної реальності. У контексті інституційної самоорганізації суспільства облікове відображення постає не лише технічною процедурою фіксації фактів господарської діяльності, а онтологічною практикою пізнання, що поєднує раціонально-аналітичне та цілісно-синтетичне начала. Саме в цій діалектичній єдності аналіз і синтез утворюють методологічну основу гносеології обліку, забезпечуючи перехід від емпіричного опису явищ до їх концептуального узагальнення, від часткового – до цілого, від хаотичного – до впорядкованого.

Проблема полягає у формуванні цілісної аналітико-синтетичної парадигми, здатної інтегрувати багаторівневі інформаційні потоки – від мікроекономічного рівня підприємства до макроекономічних структур, що регулюють суспільні процеси. Недостатня узгодженість між аналітичними та синтетичними методами, між когнітивним та інституційним рівнями облікової системи призводить до фрагментарності економічного знання, інформаційної асиметрії та обмеженості управлінських рішень.

Сучасна наука стоїть перед необхідністю розкриття онтологічного змісту аналізу й синтезу як пізнавальних форм, що відображають діалектику самоорганізації соціально-економічних систем. У цьому контексті облік набуває рис відкритої, дисипативної системи, чутливої до зовнішніх збурень і внутрішніх перетворень, у якій кожний аналітичний акт водночас містить потенціал синтетичного узагальнення. Завдання науки полягає в тому, щоб осмислити облікове відображення як когнітивний простір, де аналітичне розчленування та синтетичне поєднання формують динамічну рівновагу між хаосом даних і порядком знань.

Розв'язання цієї проблеми сприятиме формуванню нової методології обліково-аналітичного забезпечення управління, орієнтованої на пізнання закономірностей розвитку соціально-економічних систем, їх стабільності, адаптивності й саморегуляції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади аналітико-синтетичної парадигми облікового відображення формуються на перетині економічного аналізу, філософії пізнання та інституційної теорії управління. Вітчизняні науковці (С. В. Бардаш, О. М. Костенко, Т. Г. Камінська, В. К. Савчук) розглядають облік як когнітивно-методологічну систему, у якій аналіз і синтез взаємодіють у процесі формування економічного знання та прийняття управлінських рішень [1–3].

Сучасний науковий дискурс демонструє еволюцію від технічного розуміння обліку як «мови бізнесу» до його трактування як інституційно-когнітивної практики. Концептуальні рамки IFRS та IPSASB фіксують епістемічні критерії корисності інформації – доречність, правдивість, зіставність, перевіряваність і підзвітність [4, 18]. Ці стандарти задають вимогу узгодження аналітичних процедур (розчленування фактів) із синтетичними узагальненнями (інтеграція у звітні конструкції), інституціоналізуючи аналітико-синтетичний підхід в управлінні.

Р. Матессіх обґрунтував системну єдність аналізу й синтезу в обліку через моделі вимірювання доходу та добробуту, тоді як А. Г. Гопвуд, Д. Отлі, Р. Каплан, Д. Нортон, Р. Сімонс і М. Пауер розкрили управлінський та контрольний виміри обліку як системи зворотного зв'язку, що інтегрує діагностику, стратегічні карти, інституційні рамки та соціальну відповідальність [8–9, 15–17]. Їхні концепції демонструють, що аналітико-синтетичні процедури є не лише технічними, а й владно-когнітивними практиками організаційного управління.

Інституційна економіка Д. Норта пояснює потребу узгодження цих процедур із «правилами гри», які знижують невизначеність і формують коридори еволюції облікових конвенцій [14]. Технологічна революція великих даних (Warren, Moffitt, Byrnes; Granlund) змінила епістемологію обліку – від вибіркових вимірів до потокових систем, де аналітичні алгоритми інтегруються у синтетичні панелі прийняття рішень [6, 19].

Філософсько-синергетичний вимір (І. Пригожин, І. Стенгерс, Г. Гакен, Н. Луман, Е. Морен) поглиблює розуміння обліку як відкритої, самоорганізованої системи, у якій аналітична диференціація фактів переходить у синтетичні моделі через інформаційні біфуркації та комунікаційні автопоезиси [7, 10, 13, 17].

Отже, сучасні дослідження формують потужний фундамент аналітико-синтетичної парадигми, що поєднує інституційні рамки (IFRS/IPSAS), організаційні теорії контролю, інституційну економіку, цифрову аналітику та синергетику складних систем. Водночас недостатньо дослідженими залишаються когнітивно-методологічні зв'язки між аналізом і синтезом у бухгалтерському моделюванні, прояви самоорганізації в багаторівневих системах обліку та інтеграція філософських категорій у методику побудови моделей, що поєднують мікро- і макрорівні управління.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування аналітико-синтетичної парадигми облікового відображення як універсальної системи пізнання соціально-економічних процесів і механізму самоорганізації управлінських знань. У межах цього підходу аналіз розглядається як процес декомпозиції інформаційних структур, а синтез – як акт інтеграції смислів, що забезпечує формування цілісної управлінської реальності.

Дослідження спрямоване на: (1) розкриття епістемологічних основ аналітико-синтетичного мислення в обліковій науці; (2) визначення закономірностей його прояву у формуванні обліково-інформаційних систем різних рівнів; (3) уточнення праксеологічних механізмів трансформації даних у знання, релевантні управлінським рішенням; (4) формування теоретичної моделі взаємодії аналізу й синтезу в умовах цифровізації, глобальної прозорості та інституційної еволюції облікових стандартів.

Основними методологічними інструментами дослідження стали: системно-діалектичний підхід (для розкриття єдності аналітичних і синтетичних процесів мислення як взаємопов'язаних фаз наукового пізнання); епістемологічний аналіз (для виявлення когнітивних основ аналітико-синтетичного методу та його ролі у формуванні знання в економічній науці); праксеологічний аналіз (для дослідження умов трансформації знання в управлінську дію); синергетичний підхід (для інтерпретації взаємодії логічних, інформаційних і діяльнісних компонентів у побудові обліково-інформаційних систем); порівняльний аналіз (для зіставлення класичних і цифрових моделей бухгалтерського мислення); емпіричне узагальнення (на основі сучасних теоретичних, методичних і прикладних досліджень у сфері аналітики, обліку та цифрової трансформації).

Виклад основного матеріалу. Формування аналітико-синтетичної парадигми облікового відображення ґрунтується на визнанні того, що бухгалтерський облік не є лише технічною дисципліною реєстрації фактів, а виступає когнітивною системою, у якій знання про економічну реальність створюється, структурується і відтворюється через постійну взаємодію аналітичних і синтетичних процесів мислення. В цій системі аналіз є формою розчленування економічних явищ і пошуку закономірностей, тоді як синтез виступає актом їх інтеграції у цілісну модель, що забезпечує формування управлінських рішень. Відтак, аналітико-синтетична парадигма в обліку постає як діалектична єдність розкладу і поєднання, де пізнання відображеної дійсності супроводжується її відтворенням у логічно впорядкованій формі.

Онтологічно аналітико-синтетична природа обліку ґрунтується на тому, що будь-яке господарське явище водночас є і одиничним, і системним. За А. Маршаллом, економічні процеси можна пізнати лише через «поєднання наукового розчленування та інтуїтивного синтезу» [4]. У цьому сенсі бухгалтерський облік набуває ознак відкритої системи, у якій дані не просто накопичуються, а трансформуються у знання, що має прогностичну, управлінську та соціальну функції.

З позиції системно-синергетичного підходу (І. Пригожин, Г. Гакен), облік розвивається як самоорганізована структура, здатна до саморегуляції під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників. Інформаційні потоки, що циркулюють у системі, виконують роль «параметрів порядку», які забезпечують перехід від хаотичного множинного даних до впорядкованих синтетичних форм звітності. Кожен акт облікового аналізу стає водночас точкою біфуркації – моментом, коли система може змінити свій стан, трансформуючись у нову конфігурацію знань.

На мікрорівні підприємства аналітико-синтетична взаємодія проявляється у створенні інтегрованих систем управлінського обліку, що поєднують фінансові, виробничі та стратегічні показники. Наприклад, при розробленні системи cost management використовується аналітичне розчленування витрат за центрами відповідальності (аналіз прямих, непрямих, змінних, постійних витрат) та подальший синтез у формі агрегованих показників ефективності, що лягають в основу управлінських рішень щодо оптимізації ресурсів.

Так, у сучасних ERP-системах (наприклад, SAP S/4HANA, Oracle NetSuite) реалізується синтетичне узагальнення результатів аналітичних операцій шляхом автоматичного формування звітних форм на базі великого масиву первинних даних. Це дозволяє створити когерентну картину фінансового стану підприємства в режимі реального часу, де аналітика виступає первинною фазою пізнання, а синтез – фазою відображення та прогнозування.

На думку В. К. Савчука, саме у процесі трансформації «даних у знання» відбувається акт пізнавальної самоорганізації: аналітичне мислення забезпечує розуміння окремих фактів, тоді як синтетичне – формує управлінську цілісність [7]. Прикладом цього є система управління прибутковістю підприємства, де деталізація за видами продукції, сегментами ринку та клієнтами (аналітична складова) доповнюється синтетичними агрегатами рентабельності, що слугують індикаторами стратегічної ефективності.

У сфері управлінського обліку аналітико-синтетична єдність проявляється також у методології збалансованої системи показників (Balanced Scorecard), де фінансові та нефінансові показники інтегруються в єдину когнітивну модель організаційної діяльності [15]. Такий підхід забезпечує можливість одночасного відображення операційних результатів (аналітика) та стратегічних орієнтирів (синтез), створюючи основу для системного управління складними соціально-економічними процесами.

На макрорівні аналітико-синтетична парадигма реалізується у процесах національної фінансової звітності, фіскального прогнозування та статистичного моделювання. В основі побудови таких систем лежить перехід від окремих облікових одиниць

до синтетичних агрегатів національних рахунків (National Accounts), які відображають цілісну динаміку економіки.

Наприклад, у межах Європейської системи рахунків (ESA 2010) застосовується інтеграція мікроданих підприємств і макроекономічних показників через стандартизовані схеми консолідації. Це забезпечує методологічну єдність між індивідуальним і колективним рівнями обліку, де аналітичні елементи (звітність підприємств, податкові дані, фінансові реєстри) синтезуються у системні індикатори ВВП, валового нагромадження капіталу та державного боргу.

Подібний підхід простежується і у методології Integrated Reporting (IIRC, 2021), де фінансова, соціальна та екологічна інформація інтегрується у цілісний звіт про створення вартості. Цей формат є виразом синтетичного мислення в обліку, оскільки він передбачає гармонізацію різнорідних аналітичних потоків інформації у єдину модель сталого розвитку. Як зазначає Дж. Флауер, «інтегрований звіт – це не просто підсумок фінансових даних, а спосіб мислення, що трансформує саму природу управлінської раціональності» [18].

Таким чином, аналітико-синтетична єдність у макрообліку проявляється у здатності системи переходити від мікроаналізу до макросинтезу, утворюючи зв'язки між підприємствами, галузями, секторами та державними інститутами. У цьому контексті бухгалтерський облік набуває функцій інформаційного метамеханізму економічної координації, який формує підґрунтя для фіскальної стабільності, бюджетного планування та контролю за ефективністю державних фінансів.

Інституційна теорія (Д. Норт, О. Вільямсон) пояснює, що ефективність облікової системи визначається не лише якістю її методів, а й ступенем відповідності між аналітико-синтетичною логікою мислення та нормативними рамками. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) та стандарти державного сектору (IPSAS) формують середовище, у якому синтетичне узагальнення показників підпорядковане принципам прозорості, зіставності й правдивого подання [11; 12]. Водночас аналіз як окрема фаза пізнання забезпечує дотримання концепцій обачності, достовірності та релевантності даних.

Проблема сучасного обліку полягає у збереженні рівноваги між аналітичними деталізаціями й синтетичними агрегатами. Як наголошує Бардаш С. В., дисбаланс між цими двома рівнями призводить до «когнітивного розриву» – втрати узгодженості між обліковими даними і реальними процесами управління [7]. Саме тому в основі нової парадигми лежить ідея гармонізації: облік повинен відображати не лише результати діяльності, а й саму логіку її самоорганізації.

Цифрова трансформація кардинально змінює співвідношення між аналізом і синтезом у бухгалтерському мисленні. Завдяки технологіям Big Data, AI Accounting і Blockchain з'являється можливість обробляти великі обсяги інформації, де аналітика даних здійснюється автоматично, а синтез знань відбувається у вигляді інтелектуальних дашбордів і прогнозних моделей.

У системах штучного інтелекту (наприклад, ChatGPT Finance Plugins, IBM Watson Accounting) синтетичні узагальнення формуються на основі машинного навчання, що дозволяє виявляти закономірності, недоступні традиційному аналізу. Як зазначає М. Гранлунд, «цифрова інтеграція аналітичних і синтетичних процесів створює новий когнітивний формат управління – аналітично-синтетичне мислення алгоритмічного типу» [14].

Таким чином, цифровізація не заперечує класичні принципи бухгалтерського мислення, а розширює їх, формуючи динамічну парадигму пізнання, у якій аналітична точність і синтетична узагальненість набувають взаємозалежного характеру. Отримані результати дозволяють сформулювати кілька ключових висновків:

– Аналітико-синтетична парадигма є універсальною методологією відображення соціально-економічних процесів, у якій пізнання здійснюється через діалектику розчленування та об'єднання.

– На мікрорівні вона забезпечує побудову гнучких, адаптивних систем управлінського обліку, що поєднують аналітику витрат, доходів і ризиків із синтетичними моделями рішень.

– На макрорівні – це механізм інтеграції інформації у державних фінансах, статистичних і регуляторних системах, який забезпечує когерентність економічного знання.

– Інституційно ця парадигма базується на міжнародних стандартах обліку, що відтворюють єдність аналітичного і синтетичного мислення в нормативному полі.

– У цифровому вимірі аналітико-синтетична система набуває ознак самоорганізованої когнітивної структури, здатної до адаптації, навчання й саморефлексії.

Таким чином, аналітико-синтетична парадигма бухгалтерського відображення є не лише методичним інструментом, а цілісною концепцією пізнання економічної реальності, що поєднує філософські, інституційні та технологічні основи сучасного управління.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу поглиблено обґрунтувати сутність аналітико-синтетичної парадигми облікового відображення як універсальної методології пізнання соціально-економічних процесів і водночас як механізму са-

моорганізації управлінських знань. Її теоретична унікальність полягає у тому, що вона поєднує епістемологічний, праксеологічний та інституційний рівні аналізу, забезпечуючи єдність між теорією пізнання, логікою дії й методами практичного управління.

Аналітико-синтетичний підхід в обліку розкриває двоїсту природу економічного знання: аналіз виступає інструментом диференціації, який розкладає складні явища на первинні інформаційні елементи, тоді як синтез забезпечує інтеграцію цих елементів у цілісну систему управлінських смислів. Така діалектична взаємодія створює когнітивний простір, у якому облік перетворюється з механізму реєстрації на інструмент пізнання й конструювання соціально-економічної реальності.

У роботі доведено, що на мікрорівні аналітико-синтетична парадигма проявляється у побудові гнучких систем управлінського обліку, орієнтованих на адаптацію до змін зовнішнього середовища. Вона забезпечує перехід від аналізу витрат, доходів, ризиків та ресурсних потоків до їх синтетичного узагальнення у вигляді моделей прибутковості, продуктивності та стратегічної стійкості підприємства. У практичному вимірі це втілюється у використанні ERP-рішень, систем Balanced Scorecard, дашбордів управлінських індикаторів, які трансформують облік у динамічну модель пізнання організації.

На макрорівні аналітико-синтетичне мислення забезпечує консолідацію мікроданих у системах національних рахунків, державної звітності та інтегрованого звітування. Така інтеграція утворює інформаційно-аналітичну інфраструктуру економіки, де синтез відображає логіку взаємозалежностей між галузями, секторами та інститутами держави. Саме завдяки цьому облік стає механізмом інформаційної координації, що сприяє прийняттю обґрунтованих рішень у сфері бюджетної політики, фінансової стабільності та соціально-економічного розвитку.

Філософсько-онтологічна основа парадигми розкривається через синергетику самоорганізації: економічна система, подібно до відкритої дисипативної структури, постійно проходить через фази аналітичного хаосу та синтетичного упорядкування. Облікові системи, відповідно, виступають каналами інформаційної стабілізації, у яких розчленування фактів і їх подальше узагальнення формують баланс між невизначеністю та передбачуваністю.

Цифрова трансформація стала каталізатором нової епохи аналітико-синтетичного мислення. Автоматизація, штучний інтелект і великі дані не знищують класичну методологію обліку, а розширюють її межі – формуючи «когнітивну симбіотику» між людиною та технологічними системами. У цій симбіотиці аналітична точність обчислень поєднується з синтетичною глибиною інтерпретації, створюючи умови для підвищення наукової обґрунтованості управлінських рішень.

Узагальнюючи результати, можна стверджувати, що аналітико-синтетична парадигма:

– є методологічним ядром сучасної облікової науки, здатним інтегрувати філософію пізнання, економічну теорію та управлінську практику;

– забезпечує когнітивну узгодженість між мікро- і макрорівнями управління через єдність аналітичного розчленування та синтетичного узагальнення;

– створює основу для формування саморегульованих обліково-аналітичних систем, здатних до адаптації в умовах цифрової економіки;

– формує епістемологічну рамку, у якій облік розглядається як процес породження знання, а не лише його фіксації;

– відкриває перспективи подальших досліджень у напрямі когнітивного моделювання, штучного інтелекту в обліку та синергетичного управління інформаційними системами.

Отже, результати дослідження дозволяють розглядати аналітико-синтетичну парадигму як фундамент сучасного обліково-аналітичного мислення – філософсько-методологічний міст між теорією і практикою, між знанням і дією, між аналітичним розумінням і синтетичним створенням нової економічної реальності.

Список літератури:

1. Бардаш С. В., Костенко О. М., Краєвський В. М. Економічна синталітика: філософський дискурс становлення та розвитку. Київ : Компринт, 2017. 225 с.

2. Камінська Т. Г., Костенко О. М., Краєвський В. М., Охріменко І. В., Савчук В. К. Інформаційна система управління сільськогосподарським підприємством: аналітичні індикатори формування і результативності. Київ : Вік Принт, 2016. 270 с.

3. Савчук В. К., Костенко О. М., Краєвський В. М. Інформаційно-аналітичний процес: праксеологічний підхід. Київ : Вік Принт, 2013. 204 с.

4. Conceptual Framework for Financial Reporting. IFRS Foundation. London, 2018. URL: https://www.ifrs.org (дата звернення: 13.10.2025).

5. Flower J. The Future of Integrated Reporting: A Critique of the International Integrated Reporting Council's Framework. *Critical Perspectives on Accounting*. 2015. Vol. 27. C. 1–17. DOI: https://doi.org/10.1016/j.cpa.2014.07.002

6. Granlund M. Extending AIS Research to Management Accounting and Control Issues: A Research Note. *International Journal of Accounting Information Systems.* 2011. Vol. 12 (1). C. 3–19.

7. Haken H. Synergetics: An Introduction. Berlin–Heidelberg : Springer, 1983.
8. Hopwood A. G. The Archaeology of Accounting Systems. *Accounting, Organizations and Society.* 1987. Vol. 12 (3). C. 207–234.
9. Kaplan R. S., Norton D. P. The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance. *Harvard Business Review.* 1992. Vol. 70 (1). C. 71–79.
10. Luhmann N. Social Systems. Stanford : Stanford University Press, 1996.
11. Marshall A. Principles of Economics. London : Macmillan, 1920.
12. Mattessich R. Accounting and Analytical Methods: Measurement and Projection of Income and Wealth in the Micro- and Macro-economy. Homewood, IL : R. D. Irwin, 1964.
13. Morin E. On Complexity. Cresskill, NJ : Hampton Press, 2007.
14. North D. C. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge : Cambridge University Press, 1990.
15. Otley D. Performance Management: A Framework for Management Control Systems Research. *Management Accounting Research.* 1999. Vol. 10. C. 363–382.
16. Power M. The Audit Society: Rituals of Verification. Oxford : Oxford University Press, 1997.
17. Prigogine I., Stengers I. Order Out of Chaos: Man's New Dialogue with Nature. London : Verso, 1984.
18. The Conceptual Framework for General Purpose Financial Reporting by Public Sector Entities. IPSASB. New York, 2023. URL: https://www.ipsasb.org (дата звернення: 13.10.2025).
19. Warren J. D., Moffitt K. C., Byrnes P. How Big Data Will Change Accounting. *Accounting Horizons*. 2015. Vol. 29 (2). C. 397–407.

References:

1. Bardash S. V., Kostenko O. M. & Kraievskyi V. M. (2017). *Ekonomichna syntalityka: filosofskyi dyskurs stanovlennia ta rozvytku* [Economic Syntality: Philosophical Discourse of Formation and Development]. Kyiv: Komprynt. (in Ukrainian).
2. Kaminska T. H., Kostenko O. M., Kraievskyi V. M., Okhrimenko I. V. & Savchuk V. K. (2016). *Informatsiina systema upravlinnia silskohospodarskym pidpryiemstvom: analitychni indykatory formuvannia i rezultatyvnosti* [Information System of Agricultural Enterprise Management: Analytical Indicators of Formation and Performance]. Kyiv: Vik Prynt. (in Ukrainian).
3. Savchuk V. K., Kostenko O. M. & Kraievskyi V. M. (2013). *Informatsiino-analitychnyi protses: prakseolohichnyi pidkhid* [Information and Analytical Process: A Praxeological Approach]. Kyiv: Vik Prynt. (in Ukrainian).
4. IFRS Foundation. (2018). *Conceptual Framework for Financial Reporting*. London. Retrieved from https://www.ifrs.org (accessed 13 October 2025).
5. Flower J. (2015). The Future of Integrated Reporting: A Critique of the International Integrated Reporting Council's Framework. *Critical Perspectives on Accounting*, vol. 27, pp. 1–17. DOI: https://doi.org/10.1016/j.cpa.2014.07.002.
6. Granlund, M. (2011). Extending AIS Research to Management Accounting and Control Issues: A Research Note. *International Journal of Accounting Information Systems*, vol. 12, no. 1, pp. 3–19.
7. Haken H. (1983). Synergetics: An Introduction. Berlin–Heidelberg: Springer.
8. Hopwood A. G. (1987). The Archaeology of Accounting Systems. *Accounting, Organizations and Society,* vol. 12, no. 3, pp. 207–234.
9. Kaplan R. S, & Norton D. P. (1992). The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance. *Harvard Business Review*, vol. 70, no. 1, pp. 71–79.
10. Luhmann N. (1996). *Social Systems.* Stanford: Stanford University Press.
11. Marshall A. (1920). *Principles of Economics*. London: Macmillan.
12. Mattessich R. (1964). *Accounting and Analytical Methods: Measurement and Projection of Income and Wealth in the Micro- and Macro-economy.* Homewood, IL: R. D. Irwin.
13. Morin E. (2007). *On Complexity*. Cresskill, NJ: Hampton Press.
14. North D. C. (1990). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance.* Cambridge: Cambridge University Press.
15. Otley D. (1999). Performance Management: A Framework for Management Control Systems Research. *Management Accounting Research,* vol. 10, pp. 363–382.
16. Power M. (1997). *The Audit Society: Rituals of Verification.* Oxford: Oxford University Press.
17. Prigogine I. & Stengers I. (1984). *Order Out of Chaos: Man's New Dialogue with Nature*. London: Verso.
18. IPSASB. (2023). *The Conceptual Framework for General Purpose Financial Reporting by Public Sector Entities.* New York. Retrieved from https://www.ipsasb.org (accessed 13 October 2025).
19. Warren J. D., Moffitt K. C. & Byrnes P. (2015). How Big Data Will Change Accounting. *Accounting Horizons,* vol. 29, no. 2, pp. 397–407.

Стаття надійшла: 14.10.2025
Стаття прийнята: 24.10.2025
Стаття опублікована: 14.11.2025